

Інформація про стан реалізації Національної стратегії у сфері прав людини щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб та осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях України, звільнення заручників та відновлення їхніх прав

Міністерством спільно з місцевими органами управління освітою вжито низку заходів, спрямованих на забезпечення функціонування освітньої сфери в умовах проведення антитерористичної операції та захисту прав дітей, які в умовах збройних конфліктів потребують особливого захисту держави. Зокрема, Міністерством розроблено та затверджено ряд нормативно-правових актів, що забезпечують реалізацію конституційного права на освіту учнів та молоді, які проживають на тимчасово окупованій території України, та дітей з сімей вимушених переселенців.

Для школярів, які виїхали з неконтрольованих територій створено умови для продовження навчання за місцем нового проживання або тимчасового перебування. Спрощено процедуру їх зарахування до закладів освіти, а також надано додаткові можливості для навчання дистанційно або у вечірніх освітніх закладах чи за індивідуальною формою навчання, а також екстерном.

З метою забезпечення доступу дітей до здобуття дошкільної освіти, місцевими органами управління освітою вжито заходів для створення додаткових місць у функціонуючих закладах дошкільної освіти, введення в експлуатацію новобудов, відновлення діяльності закладів, приміщення яких використовувалися не за призначенням.

Для випускників шкіл з неконтрольованих територій створено умови для завершення навчального року у формі екстернату, проходження державної підсумкової атестації, отримання документів про базову та повну загальну середню освіту, реєстрації та проходження зовнішнього незалежного оцінювання й вступу до закладів вищої та професійно-технічної освіти.

Відповідно до Порядку прийому для здобуття вищої та професійно-технічної освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України, затвердженого наказом МОН від 24.05.2016 № 560, та Порядку прийому для здобуття вищої та професійно-технічної освіти осіб, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції (на період її проведення), затвердженого наказом МОН від 21.06.2016 № 697, через освітні центри «Крим-Україна» та «Донбас-Україна» у минулому році до українських закладів вищої освіти вступило 1550 осіб, що на третину більше ніж у попередній рік.

Через освітні центри «Донбас-Україна», які діяли на базі 33 ВНЗ, до закладів вищої освіти вступили 1346 осіб, з яких понад 1 тис. – на бюджетну форму навчання. До освітніх центрів «Донбас-Україна» звернулися за консультацією 3733 вступники. Через освітні центри «Крим-Україна», які діяли на базі 35 ВНЗ, до закладів вищої освіти вступили 204 абітурієнти, з них на

бюджет – 156. Всього до освітніх центрів «Крим-Україна» звернулися за консультацією 1076 осіб.

У закладах системи освіти організовано безперервну роботу практичних психологів, соціальних педагогів та інших педагогічних працівників, які пройшли спеціальну підготовку, для надання психологічної допомоги громадянам, які страждають від збройного конфлікту на сході країни, зокрема й тим, які мешкають на неконтрольованій території.

До роботи з соціальної та психологічної реабілітації учнів, які постраждали внаслідок збройного конфлікту, залучено працівників психологічної служби системи загальної середньої освіти, якими надається психологічна та соціально-педагогічна допомога вимушеним переселенцям, родичам загиблих під час проведення антитерористичної операції. З цією метою проводиться індивідуальне та групове обстеження учнів, психологічна корекція негативних емоційних станів, адаптація до нових умов проживання і навчання, та інші види допомоги.

Міністерством освіти і науки України продовжується робота з національно-патріотичного виховання дітей та молоді, у тому числі на підконтрольних територіях Донецької і Луганської областях. Проведено ряд заходів, у яких взяли участь вихованці закладів позашкільної та загальної середньої освіти Донецької та Луганської областей.

У закладах загальної середньої освіти впроваджується Всеукраїнська програма освіти для демократичного громадянства «Демократична школа, що розроблена Міністерством освіти і науки України, Радою Європи та Європейським Центром ім. Вергеланда. Метою програми є підтримка реформ із демократизації та децентралізації у сфері середньої освіти в Україні, впровадження освіти з демократичного громадянства та прав людини.

Зміст навчальних програм, підручників сприяє формуванню соціокультурної компетентності шляхом засвоєння культурних і духовних цінностей, норм, що регулюють соціально-комунікативні відносини між поколіннями, націями.

Ознайомлення учнів з основними цінностями світової художньої культури, розкриття особливостей творів, літературних явищ і фактів у широкому культурному контексті, висвітлення зв'язків літератури з філософією, міфологією, фольклором, звичаями, віруваннями, культурними традиціями різних народів і національностей сприяє розширенню ерудиції учнів, виховання їх загальної культури, поваги до національних і світових традицій, толерантного ставлення до представників різних культур, віросповідань, рас і національностей.

Міністерством підтримано впровадження спеціального курсу виховної спрямованості «Культура добросусідства» в загальноосвітніх навчальних закладах полікультурних регіонів України.

Забезпечення освітніх прав представників національних меншин України Міністерством здійснюється системно, скоординовано у співпраці з Національною академією педагогічних наук України, Інститутом модернізації

змісту освіти, місцевими органами управління освітою, обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти, представниками громадських організацій національних меншин, міжнародними організаціями щодо забезпечення освітніх прав національних меншин України.

З метою запровадження постійного механізму консультацій з громадськістю при Міністерстві продовжує роботу Громадська рада керівників освітніх програм всеукраїнських громадських об'єднань національних меншин України. Про доцільність створення цього громадського об'єднання відзначено у резолюції Комітету Міністрів Ради Європи від 18 грудня 2013 року «Про виконання Україною Рамкової конвенції Ради Європи про захист прав національних меншин».

Міністерство плідно співпрацює з офісом Верховного комісара ОБСЄ у справах національних меншин. Підтримано впровадження спеціального курсу виховної спрямованості «Культура добросусідства» в загальноосвітніх навчальних закладах полікультурних регіонів України. Розроблено регіональні програми «Я. Ми. Країна», видано для апробації робочі зошити для 1 класу «Я, моя сім'я, мої сусіди» цього курсу.

Функції організації науково-дослідницької, експериментальної роботи, підготовки до видання навчальних програм, підручників, посібників, словників, іншої довідкової літератури і дидактичних матеріалів для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин України виконує Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України.

З метою надання можливості особам, які навчалися у вищих навчальних закладах, що знаходяться на неконтрольованих територіях Донецької та Луганської областей, здобувати вищу освіту закладах освіти, розташованих на підконтрольній українській владі території, затверджено Порядок продовження навчання осіб, які навчалися у вищих навчальних закладах, що розташовані у населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження (наказ МОН від 19.01.2017 р. № 74, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22.02.2017 р. за № 249/301117).

З метою вдосконалення системи забезпечення рівного доступу до вищої освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України, у населених пунктах на непідконтрольній території та на лінії зіткнення внесені зміни до деяких наказів МОН, зокрема, до:

- Порядку прийому для здобуття вищої та професійно-технічної освіти, осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України, затвердженого наказом МОН від 24.05.2016 р. № 560, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31.05.2016 р. за № 795/28925 (наказ МОН від 07.03.2018 р. № 238, який направлено на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України, лист від 12.03.2018 р. № 1/12-2482);

- Порядку прийому для здобуття вищої та професійно-технічної освіти, осіб, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції (на період її проведення), затвердженого наказом МОН від 21.06.2016

№ 697, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01.07.2016 р. за № 907/29037 (наказ МОН від 07.03.2018 № 238, який направлено на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України, лист від 12.03.2018 № 1/12-2482);

- Порядку проходження атестації для визначення здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року, затвердженого наказом МОН від 19.05.2016 р. № 537, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.05.2016 р. за № 793/28923 (06 квітня 2018 року завершено громадське обговорення пропозицій щодо змін, готується відповідний наказ МОН для затвердження змін).